

Det var ved tilblivelsen af hjemmestyreloven opfattelsen, at en række sagsområder ikke kunne henlægges til hjemmestyret. Det fremgår således af betænkning nr. 837/1978, bd. 1, side 23, at de områder, som hjemmestyret ikke kunne overtage, navnlig drejede sig om områder som statsforfatningen, forholdet til udlandet, rigets finanser, forsvar, strafferetspleje og fængselsvæsen samt de almindelige principper for person-, familie- og arveret.

Uanset det, der er anført i betænkningen om den grønlandske hjemmestyreordning, er det senere antaget, at grundloven ikke er til hinder for, at regeludstedende kompetence vedrørende bl.a. retsplejen og kriminalforsorgen overføres til det grønlandske hjemmestyre. Der henvises nærmere til Justitsministeriets notat af 3. november 2004 om adgangen til at overføre yderligere beføjelser til de grønlandske myndigheder, som er medtaget som bilag 2 til lovforslaget.

I bilaget til hjemmestyreloven er opregnet en række sagsområder, der kan overgå til hjemmestyret. Overtagelsen af sagsområder, der er nævnt i bilaget, kan ske på to principielt forskellige måder:

Efter hjemmestyrelovens § 4 kan hjemmestyret overtage sagsområder eller en del af et sagsområde, således at hjemmestyret herefter har den lovgivende og administrative myndighed på området og overtager de udgifter, der er forbundet hermed. Forskrifter for disse sagsområder, der vedtages af Landstinget og stadfæstes af landsstyrets formand, benævnes landstingslove.

Af § 5 i hjemmestyreloven følger endvidere, at rigsmyndighederne efter forhandling med hjemmestyret ved lov kan bemyndige hjemmestyret til at overtage den regelfastsættende myndighed for samt administrationen af et sagsområde, som ikke er overgået til hjemmestyret efter lovens § 4. Statens tilskud til disse områder fastsættes ved lov. Forskrifter for disse sagsområder, der vedtages af Landstinget og stadfæstes af landsstyrets formand, benævnes landstingsforordninger. Ved de tilskudsfinansierede områder efter § 5 er såvel bevillingsmyndigheden som kompetencen til at udstede bemyndigelseslove således fortsat hos Folketinget.

Bemyndigelseslove benævnes også rammelove, idet lovene udover at afgrænse lovenes gyldighedsområde typisk indeholder få overordnede principper, som hjemmestyret er forpligtet til at overholde ved sin nærmere regelfastsættelse. Eksempelvis fastslår rammeloven om folkeskolen i Grønland, at der er mindst 9 års undervisningspligt, og at såvel undervisningen i folkeskolen som undervisningsmaterialerne er vederlagsfrie.

Efter hjemmestyrelovens § 7 kan rigsmyndighederne efter aftale med hjemmestyret ved lov bestemme, at sagsområder, der ikke er nævnt i lovens bilag, overgår til hjemmestyret efter lovens § 4 eller § 5.

Det grønlandske hjemmestyre har siden indførelsen af hjemmestyret den 1. maj 1979 gradvist overtaget en række sagsområder, der hidtil har været varetaget af rigsmyndighederne.

Som bilag 1 til lovforslaget er medtaget en liste over sagsområder, der er overtaget af hjemmestyret efter den nuværende hjemmestyrelov.

4.1.1. Lovforslagets regulering af sagsområder overtaget efter den nuværende hjemmestyrelovs § 4

Ifølge lovforslagets § 23, stk. 3, har Grønlands Selvstyre fortsat den lovgivende og udøvende magt inden for sagsområder, der er overtaget efter § 4 i den nuværende hjemmestyrelov.

I lovforslaget anvendes udtrykket »udøvende magt« frem for »administrative myndighed«, som blev anvendt i den nuværende hjemmestyrelov. Der er ikke hermed tilsigtet nogen indholdsmæssig ændring.

Som nævnt ovenfor under pkt. 4.1 har hjemmestyret ved overtagelse af et sagsområde efter den nuværende hjemmestyrelovs § 4 overtaget de udgifter, der er forbundet med sagsområdet. Der sker ikke med lovforslaget ændringer heri.

4.1.2. Lovforslagets regulering af sagsområder overtaget efter den nuværende hjemmestyrelovs § 5

Ifølge lovforslagets § 23, stk. 4, har Grønlands Selvstyre den lovgivende og udøvende magt inden for sagsområder, der er overtaget efter § 5 i den nuværende hjemmestyrelov.

Grønlands Selvstyre vil således efter lovforslaget ikke længere blot have den regelfastsættende og administrative myndighed inden for sagsområder overtaget efter den nuværende hjemmestyrelovs § 5, men derimod den lovgivende og udøvende magt på samme måde som i forhold til sagsområder overtaget efter den nuværende hjemmestyrelovs § 4 samt sagsområder, der måtte blive overtaget på grundlag af det foreliggende lovforslag.

Samtidig med fremsættelsen af dette lovforslag vil der blive fremsat forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre, hvori bemyndigelseslove, der er gennemført i henhold til den nuværende hjemmestyrelovs § 5, foreslås ophævet.

Visse af bemyndigelseslovene indeholder dog bestemmelser, som foreslås videreført i det samtidig fremsatte forslag til lov om forskellige forhold i forbindelse med Grønlands Selvstyre, idet de pågældende bemyndigelseslove understøtter rigsmyndigheder-